6/23/2017 Serif Bold UDHR - Mòoré

Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, http://www.unicode.org/udhr.

Ninsaal yel-segdt noy ganegr sebre (yoomd 1948)

Keoogre

B wilgame tι ninsaal bʊʊd fãa tara a burkĩndlim la a yel-segdι tõod sẽn pa yιιd a to, tι b pa tõen n dιk tõodbãmb n koos bι n tek a badawã, n yaa dũni wã bãan gãaga, ned fãa sẽn so a vιιm tι yembd kaala, la wẽg-taab kaalem dũni wã pʊgẽ yẽgrã.

B wilgame tı ninsaal sẽn da tog ne yel-segdı ninsã kaalmã waa ne bi-beelem la pãng buud toor-toor sẽn sãam dũni wã zãng sũuri, la b yãkamen moon tı dũni ning sẽn na n wa zĩnd-a tı ninsaalbã na n wa so b mense, n tõe n gom b sẽn date, n tẽ b sẽn date, n wa yi rabeem, yaeesg la far buudã fãa pʊgẽ wã, n yaa ninsaal sẽn baood ne a sũur fãa n yudã.

Tı sẽn yııd fãa yaa tı ninsaal yel-segdı wã tog n paamame tı b koglg-b ne noy buud sẽn na yıl tı ned ra wa bao a sẽn na maan n põs pãn-wõrdem b sẽn maand-a n kong n wẽneg n kẽ wẽnem maan n lebs pʊgẽ wã.

D sên mi tı segdame tı d keng têms ne taab zood yökr zîndgrã.

D sẽn mi tư nasõzini (tẽmsã fãa lagem-n-taar kãsengã) le mooname n wilg b tẽeb ninsaal burkĩndlem la a turlem pãnga, pag la rao yel-segdu sẽn zem taabã, tư b le wilgame tư b ratame n mao n paas ninsaalbã vưm sõmblem tư yư ned fãa sẽn so a meng vưmẽ wã tư yel kãng pãng yưg a pĩndã.

D sẽn mi tư tẽms nins sẽn be nasõzini lagem-n-taarã pʊgẽ lagma ne lagem-n-taarã n nk sard n na n sõng tư dữni wã pʊgẽ bư ned fãa tữ ninsaalb yelsegdư wã sẽn gãneg noy ninsã.

D sẽn mi tư ninsaal yel-segdư noy bãmba gãnegr sã n yư lagem-n-taarã ne a kẽedbã n na n naag taab n maan-b n na n sõng tư b tữubã yư sõma wã.

Pipi koeega.

Ninsaalbã fãa sã n doge, ned fãa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebã fãa zema taab b yel-segdι la b burkĩndlem wεεngẽ. Nebã fãa tara yam la tagsgo, ned fãa togame n νιιπd ne a to saam-biir pʊgẽ.

Koeeg a 2 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n di seb-kãnga sẽn gãneg noy ninsã yõodo ti bakr buud ka zĩnd ye, pa tũus f sẽn yaa buud ning ye, f yĩng kõbg sẽn ya-a soab ye, f yaa pag bi rao ye, f wẽnd-sor sẽn ya-a soab ye, f sẽn yãk n tik politik ninga, bi tẽeb buud a to ye, f tarem sẽn ya-a soab ye, f sẽn dog ne b rãmb ye, bi bữmd buud a taab sẽn bakd ye.

Sẽn paasde, pa tõe n tik ned tẽng politik neng sẽn ya-a soab n bak a soab noy-bãmbã yõod rιιb wεεngẽ ye, pa tũus tẽngã sã n so a menga bι a sã n be zamaan a to yembdẽ.

Koeeg a 3 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n vunde, n soog a menga la a gũnug a menga.

Koeeg a 4 soaba.

Pa tog n dık ninsaal buudã fãa n maan yamb ye bı n weoog-a ye. Yembdã ne nebã koosgã gıdgame, ba sẽn wa n ya yembd buud nin fãa.

Koεεg a 5 soaba.

Pa tog n sıbg ninsaal buudã fãa ye, pa tog n sıbg ninsaal tı sıbgrã yı toog wʊsgo, tı pa sẽn na maan ninsaal ye.

Koeeg a 6 soaba.

Ned fãa tara sor ti sẽn wa n ya sĩig ning fãa, bi b sak n deeg a sẽn yaa ned ning buud bʊ-kaoor soog taoore.

Koeeg a 7 soaba.

Ninsaalbã fãa zema taab laloa taoore, b fãa tog n paama laloa wã koglgo ti bakr ba a ye pa zĩnd ye. Nebã fãa tara sor n tõe n paam ti b koglg-b ne bakr buud fãa sẽn na n wa maan n kiis seb-kãnga noy wã sẽn gãnegã, ne bũmb nins sẽn na n wa ne bakr-bãmba.

Koeeg a 8 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n kẽng a tẽngẽ bươd soog taoore n tư bư ne weoogre, sưbgr buud fãa b sẽn maana, tư ninsaalb yel-segdu sebrã gưdge, tư laloa mi tiiri.

Koeeg a 9 soaba.

Pa tar sor n tõe n yõk ned zaalem, n pag-a roogo bi n yiis-a a tenge n ti ning ziig a to ti laloa zi tiir ye.

Koεεg 10 soaba.

Ned buud fãa tara sor wa laloa sẽn wilgã, t'a yell ta bʊ-kaoodb sẽn so bʊʊdã, n tõe n kao tı pãn-dãmb ka lob b toogo, la sẽn bʊʊd sɪd taoore, tɪ b bʊ nin-buiid taoore n wilg a yel-segdı bı a tılae-yɛla, bı n wilg b sẽn yet tı yẽnda soabã maana bũmb ningã kongr sẽn taẽ.

Koεεg 11 soaba.

- 1. B sã n yeel ti ned maana bomb sên kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bo-a lame ti boodã yi neb fãa taoore, t'a paam sõangd sên mams n paas a poorê fãa, ket n ya wa yênda soabã pa maan bûmbã ye.
- 2. B pa tõe n bʊ ned n paalg-a bũmb a sẽn maan bι a sẽn pa maan yĩnga, sã n mikame tι yellã sẽn maanã wakato, bʊʊd soog nengẽ yel bãmba ra pa kis ye. Sẽn paasd me, b sã n bʊ yellã, b pa tar sor n tõe n kõ ned ning sẽn maan-a yellã sιbgre tι yιιg yellã sẽn maanã sasa laloa sẽn da gãneg sιbgr buud nins yel-bãmb wɛɛngẽ wã ye.

Koεεg 12 soaba.

[Missing]

Koeeg 13 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n gõ a tẽngẽ, n kẽng zĩĩs nins fãa a sẽn date, la a yãk a sẽn dat n zĩndẽ.
- 2. Ned buud fãa tara sor n tõe n yi tếngẽ n lebg n wa a meng tếngẽ, a le tara sor n tõe n yi a meng tếngẽ n kẽng tến-taaga la a le lebg n wa a tếngẽ.

Koεεg 14 soaba.

- 1. Ned sã n wa be toog zug tẽngẽ tι b namsd-a wʊsgo, a soab tara sor n tõe n yi n bao gãag-sobend tẽms a taabẽ, a le tara sor n tõe n paam tι b reeg-a tẽn-bãmbẽ.
- 2. La sã n mikame t'a sẽn maanã, laloa gudgame tu b mik tu yaa suda, bu sã n mikame t'a sẽn maanã pa zems ne nasõzini (tẽmsã lagem-n-taar kãsengã) sẽn gãneg noy ninsã, a pa tar sor-kãng ye.

Koeeg 15 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam teng-n-biilim tika.
- 2. B pa tar sor n tõe n wõr ned n menes a teng-n-biilim ye, b le pa tõe n gidg-a t'a ra teem a teng-n-biilim ye.

Koeeg 16 soaba.

- 1. Pag ne rao yʊʊmd sã n ta kãadem b tara sor n tõe n kẽ kãadem la b tilg yir tı pa tũus b yiibã buud sẽn ya-b rãmba, b tẽng-n-biilim bı b wẽnd sor tũudum. Kãadmã kẽesg noy pʊgẽ, b yiibã yel-segdı yaa a ye, pa yııd to ye, kãadmã vıım wakato la a kaoob wakat me b yel-segdı wã ya a ye.
- 2. Kãadem pa tõe n kẽes tı pa tũ ne kãad-ratbã sakr sẽn pa tũ ne modgr ye.
- 3. Zak yaa teng yegre (teng bon-bulli). A yaa teng vum suuri. Tenga neb togame n koglg-a, goosneera (leta wa) togame n koglg-a.

Koεεg 17 soaba.

- 1. Ned buud fãa, f ya f ye bi f bee sull pæga, tara sor n so a bũmbu.
- 2. B pa tõe n wõr ned n deeg a sẽn so ye.

Koeeg 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sẽn date, n bʊgs a sẽn date la a tũ wẽnd-sor ninga a sẽn date. Sor-kãng a sẽn tarã wɛɛngẽ a tõeeme n teem wẽnd-sor n tũ bị n teem tẽebo a le tõeeme n wilg a wẽnd-sor bị a tẽebo ne kaorengo, maana maanego tị yi yẽnda a ye bị n naag ne a taaba tị yi neb sʊka bị bãmb bal ne taaba.

Koεεg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n tẽ a sẽn date la a gom a sẽn date, rẽnda n kư tư ned pa tog n zoe rabeem ne a tẽeb wilgri, la a tar sor n tõe n bao n bãng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zĩig fãa n pa ges tẽmsã tods ye, tư yư ne rabay buud fãa a sẽn date.

Koeeg 20 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sẽn pa tar yɛla (sẽn pa na n wa ne gudgri).
- 2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kẽ lagem-n-taar pʊgẽ ye.

Koeeg 21 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a toog a tẽng vum tơơmẽ, a tõeeme n maan tơơmd a toore bu tũ ne neb b sẽn yãk tu b let lagem-n-taara sull n tơmdẽ, tu nin-bãmb yãkrã yaa sẽn maan tu pa tũ ne modgr ye.
- 2. Nin-buiidã sẽn dat bữmb ninga la tẽngã zãab tươm tikda.

3. Nin-buiidã raabã wilgr tog n tũu ne vot sẽn na n maan tư zãmb ka zĩnd ye, votã me tara wakat sõor n tog n le maane, votã tõeeme n maan tư yư nin-buiid vote, bư gʊls n vot buud a to sẽn wẽnd wa bãmba sẽn maand tư ned fãa tõe n yãk a sẽn dat-a soaba.

Koeeg 22 soaba.

Ne buud fãa, a sẽn yaa nin-buiidã ned a ye wã yĩnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogã sõngre. Sõngrã yaa arzɛka, vum sõmblem la rog-n-mik wɛɛngẽ sẽn yaa tulae ne ninsaal burkĩnd la a turlem baoobo, a mengã yidgr yĩnga, sẽn na n tũ ne tẽnga meng tươmde n paas tẽms ne taab lagem-n-tơm pãng tu zems ne tẽng fãa tươm yõgeng sẽn ya to-to la a laog sẽn zem tɛka.

Koeeg 23 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam toomde, n tõe n yãk a sẽn dat toomd ninga ti tũ ne toomdã kũun sẽn na n maan ti wẽgb pa zĩnd ye, la b koglg-a ne toomã kaalem.
- 2. Nebã fãa tog n paama yaood sen zems ne b sen maan toomd ningã ti wegb ka ye.
- 3. Ned ning fãa sẽn tơmd-a toga ne yaood sẽn zems a sẽn maane, ti sẽn paamdã sek yẽnda ne a zak rãmb vum tư yư burkĩnd pʊgẽ, tư sã n mik tư segdame; bư a paam tư b paas-a sõngr buud a taaba.
- 4. Ned buud fãa tara soor n tõe n naag neb a taaba n lulg sẽndika sulli (tʊntʊmdb sõngr sulli) sẽn na kogend tʊntʊmdbã nafo.

Koeeg 24 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n paam vovsem la yõ-noogre, bũmb zãng la tvvmã wakat sõor tɛk wilgri n paas vovsem. Vovsmã geendame n tar wakat-wakato, vovsmã sasa b tog n yaoa a soaba.

Koεεg 25 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tarem sẽn na n sek a meng la a zak rãmb laafi la b vum sõmblem baoobo, bữmb zãng la rubã wɛɛngẽ, yeelgrã (futã), zĩ-gãadgã, tubsgã n paas vumã sõmblem baoob tơơm nins sẽn segd-b ne yẽ wã. A sã n wa pa tar tơơmde, a sã n wa bẽedẽ, a sã n wa lebg kamsa, a sã n wa lebg pʊg-kõore bu ra-kõore, a sã n wa kơơle bu bữmb buud a taab sã n wa kut t'a pa le tõe n dulg la a ges a meng yelle, tu yaool n pa tữ ne yẽnda a maan tu yellã paam-a, a togame n paam sõngre.
- 2. Biig pvg sasa la a yãadem wakato, a tara sor n tõe n paam sõngre la koglgo. Kamba fãa, f roga kãadem pvgẽ tı b rogame tı b ba rãmbã pa kẽ kãadem ne taaba, b fãa segda ne sõngre.

Koεεg 26 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam kaorengo. Kaorengã tog n yu zaalem, ba ti na yi yãadmẽ kaorengã (kaoren-singã). Yaa tilae ti kambã paam kaoren-singã. Tơơm-minim la nus tươm zãmsg kaorengã togame n piuugi. Karen-do bedã kaorengã tog n maaname ti neb nins fãa bãngr sẽn sek be taabã paam n kẽ ti zãmb pa zĩnd ye.
- 2. Kaorengã sẽn tog n gẽeg bữmb nins yaa ninsaal mengã yidgri la ninsaal yel-segdt noy sebrã tữub pãng paasgo. Kaorengã togame n sõng tt tẽmsã ne taab wơm taab moore, buudã toor-toorã bt wẽnd-sor tữudum toay-toayã wơm taab moore, tt sull fãa sak a to sẽn yala la b yõg taab zoodo. A togame yasa n sõng tt nasõzini (tẽmsã ne taab lagem-n-tay kãsengã) tơơma kẽng taoore, sẽn na yil ti bãana gãand dữni wã pơgẽ.
- 3. Ba rãmbã n yaa pipi n tar sor n tõe n yãk wubr ning buud (kareng ning buud) bãmb sẽn dat tư b kambã paame.

Koεεg 27 soaba.

- 1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a meng nin-buiidã rog-n-mik sull tʊʊmē (vumē), n ru tʊʊm-minmã bāngr yōodo la a naag n tʊm bāngrā baoob tʊʊmē wā la a paam n du tʊʊm bāmba sēn wat ne yōod ninsi.
- 2. Ned fãa tara sor n tõe tı b koglg a bãngr yõodo la a bãngr teedo, tı yaa sebr la a gʊls yã, bı yaa te-naands la a maan yã.

Koeeg 28 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n dat tı bãan zĩnd nebã ne taab sʊk tẽnsẽ wã, la tẽnsã ne taab sʊka, tı seb kãnga sẽn wilg yel-segdı ninsã tõog n paam n yı sıda

Koeeg 29 soaba.

- 1. Ninsaal tara tılae-tʊʊm ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengã yidgr pa tõe n maan tı pa yı na a nebã pʊgẽ vıιm ye.
- 2. Ned yel-segdι tũub pʊgẽ, la a sẽn tar sor n tõe n maan a sẽn datã wɛɛngã, ned fãa toaag sẽn tekẽ yaa laloa sẽn wilg bũmb ninsa, sẽn na yιl n sõng tι ned fãa bãng a to yel-segdι la a sẽn tar sor n tõe n maan a yam. Sẽn paasd me, yaa sẽn na yιl tι b tõog n tũ ninsaal νιιm sõmblem noy wã, ninbuiidã νιιm noy wã tũubu la nebã fãa νιιm sõmblem baoobo, sã n yaa tẽng zãab buud ning sẽn ya nin-buiid naam n zãad-a wã.
- 3. Yel-segdı bāmbā la maan-m-yam bāmbā pa tõe n dık n maan tı pa yı wa nasõzini sẽn gãneg noy ninsã sẽn datã ye.

Koeeg 30 soaba.

Seb-kãngã gomd ba a ye pa tõe n wa rık t'a yı wa tẽng a ye, goosneer a ye bı ned a ye yell ye, t'a soab tik rẽnda n dat n maan bũmb sẽn na yıl n sãam yel-segdı la maan-m-yam nins sebrã sẽn gomd-b rãmb yellã ye.